

Sisäministeriö
VN/15984/2026

Lastensuojelun Keskusliiton lausunto sisäministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta laiksi väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyin maahantulon torjumiseksi annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Lastensuojelun Keskusliitto (LSKL) kiittää sisäministeriötä mahdollisuudesta lausua luonnoksesta laiksi väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyin maahantulon torjumiseksi annetun lain 7 §:n muuttamisesta.

Esitysluonnoksen keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyin maahantulon torjumiseksi annetun lain voimassaoloa jatketaan 31.12.2028 asti. Lain sisältöön ei ehdoteta muutoksia.

Esityksen tavoitteena on tehokkaasti torjua maahantulon välineellistämisen muodossa Suomeen kohdistettavaa painostamista, vahvistaa rajaturvallisuutta ja varautua maahantulon välineellistämisen vakaviin tilanteisiin.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään 31.12.2026.

Lastensuojelun Keskusliiton lausunto

LSKL on antanut lakia ja sen sisältöä koskevat lausunnot 25.3.2024¹ ja 6.3.2025². Keskusliitto pitää lakia ja sen mahdollista soveltamista lapsen oikeuksien näkökulmasta hyvin ongelmallisena ja viittaamme tältä osin em. lausuntoihin.

Esityksessä ehdotetaan lain voimaantuloa koskevaa säännöstä muutettavaksi niin, että määräaikaisen lain voimassaoloa jatketaan 31.12.2028 asti. Muutoksen myötä lain kokonaisvoimassaoloaika pitenisi noin neljään ja puoleen vuoteen.

Esityksessä kuvataan välineellistetyin maahantulon uhkaa Suomen itärajalla ja todetaan sen jatkuvan toistaiseksi korkeana. Esityksen mukaan rajanylityspaikkojen sulkeminen rajavartiolaitoksen nojalla on ollut

¹ Lastensuojelun Keskusliiton [lausunto](#) hallituksen esitysluonnokseen laiksi väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyin maahantulon torjumiseksi, 25.3.2024.

² Lastensuojelun Keskusliiton [lausunto](#) sisäministeriölle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyin maahantulon torjumiseksi annetun lain 7 §:n muuttamisesta, 6.3.2025.

toistaiseksi riittävä toimenpide, jolla ilmiö on kyetty pysäyttämään, eikä välineellistetty laitton maahantulo ole toistaiseksi levinnyt rajanylityspaikkojen ulkopuolelle. Lakia väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyt maahantulon torjumiseksi ei ole siten toistaiseksi sovellettu, eikä sen toimivuudesta käytännön tilanteissa ole kokemusta.

Esityksen mukaan kansallisesti tai EU:ssa ei ole lain voimaantulon jälkeen annettu sellaista uutta lainsäädäntöä tai oikeuskäytäntöä, jolla olisi merkitystä lain tarpeen arvioinnissa (HE-luonnos, s. 15 ja 25).

Esityksessä todetaan, että perustuslakivaliokunnan arviointi poikkeuslakien sallitusta voimassaoloajasta on ollut tapauskohtaista ja keskeistä on, että lain voimassaoloajan välttämättömyys voidaan perustella (HE-luonnos, s. 22). Esityksen mukaan ehdotettua voimassaoloaikaa voidaan pitää ajankohtaisten turvallisuustilanteen ja oikeudellisen viitekehyksen sekä niiden kehitysarvioiden perusteella perusteltuna ja välttämättömänä. Esityksen mukaan lain kokonaisvoimassaoloaikaa voidaan pitää kohtuullisena, kun otetaan huomioon, että turvallisuustilanteen muutos on osoittautunut pitkäaikaiseksi (HE-luonnos, s. 23).

LSKL pitää tarpeellisena selkiyttää ja konkretisoida arviota siitä, että pääsääntöisesti 12.6.2026 alkaen sovellettu EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimukseen kuuluva kriisiasetus, joka antaa viranomaisille keinoja hallita välineellistettyä maahantuloa, ei sisällä säännöksiä, ”joilla voitaisiin tehokkaasti torjua tai ennalta estää sitä, että vieras valtio hyväksikäyttää maahantulijoita tarkoituksenaan horjuttaa kohdevaltion kansallista turvallisuutta tai täysivaltaisuutta” (HE-luonnos, s. 12).

Kriisiasetuksessa kriisitilanteella tarkoitetaan muun muassa välineellistämistilannetta, jossa jokin kolmas maa tai vihamielinen valtiosta riippumaton toimija kannustaa kolmansien maiden kansalaisia tai kansalaisuudettomia henkilöitä siirtymään ulkorajoille tai jäsenvaltioon tai helpottaa sitä, silloin kun tavoitteena on horjuttaa unionin tai jonkin jäsenvaltion vakautta ja kun tällaiset toimet ovat omiaan vaarantamaan jäsenvaltion keskeiset tehtävät, myös yleisen järjestyksen ylläpitämisen tai sen kansallisen turvallisuuden suojaamisen (1 artikla 4 kohta b alakohta). Kuten esityksessä todetaan (s. 12), kriisiasetus antaa viranomaisille keinoja hallita laajamittaista tai välineellistettyä maahantuloa tilanteissa, joissa kansainvälistä suojelua on haettu jäsenvaltioiden alueella. Miksi kriisiasetuksella ei arvioida olevan vastaavaa ennalta estävää vaikutusta?

Laki tuli voimaan 22.7.2024 ja oli alun perin voimassa vuoden. Vuonna 2025 lain voimassaoloa jatkettiin 31.12.2026 asti (368/2025). Esityksen jaksossa 9.3 kuvataan sitä, että lain määräaikaisuus vaikuttaa arviointiin siitä, voidaanko laki säätää perustuslain 73 §:n mukaisena rajattuna poikkeuksena perustuslaista.

LSKL toteaa, että lain voimassaoloajan pidentämisen välttämättömyyttä turvallisuustilanteeseen perustuen on lähes mahdotonta arvioida, koska esityksestä ilmenevät tiedot ovat yleisluonteisia. LSKL kuitenkin pitää ehdotettua kahden vuoden määräajan jatkoa ja noin neljän ja puolen vuoden kokonaisvoimassaoloaikaa poikkeuslain voimassaololle pitkänä.

LSKL pitää tärkeänä seurata ja sittemmin arvioida Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa vireillä olevien tapausten ratkaisuja lausuttavana olevan lain sisällön ja soveltamisen kannalta.